

Fagbladet

OFFICEREN

01 / FEBRUAR 2026

NICOLAS VEICHERTS:
**DEN FRANSKE
FORBINDELSE**

NY PENSIONSÅFTALE MED PFA
DEN TRANSPARENTE KAMPPLADS
RAPPORT OM LUFTFORURENING I MISSIONSOMRÅDER
KEIR GILES: WHO WILL DEFEND EUROPE?

www.hod.dk

INDHOLD

NR. 1/2026

Leder

Kort nyt

Den gode leder

Ny pensionsaftale for
HOD-medlemmer

Kunsten at overleve,
når sensorerne ser alt

Major Anders Carlsson

HOD Medlemsfordele

TR-seminar 2026

Missionsområder med høj
luftforurening – undersøgelse af
helbredsrisiko

Den franske forbindelse

Keir Giles: Europas bonsai-styrker vil
snart stå alene over for et krigsparat
Rusland

Verserende sager

Forsidefoto:
Sara Skytte

Bagsidefoto:
Multinational Division North

Formand
Niels Tønning
niels@hod.dk

EN FOR ALLE – ALLE FOR EN

ALT FOR OFTE STØDER JEG PÅ SPØRGSMÅLET
‘Hvorfor er det vigtigt, at jeg er medlem af HOD?’
Eller ‘Hvad får jeg egentlig ud af det?’

På det individuelle plan er svaret, at du skal være glad for, at du ikke har haft brug for hjælp. Det er der desværre mange, der får. Dem hjælper sekretariatet dagligt, og i de fleste tilfælde finder vi en tilfredsstillende løsning.

Selv om der selvfølgelig kan være problemer, vi ikke kan løse, så er spørgsmålet, om det er en forsikring, du tør undvære. Du får jo også kun erstatning for en brandskade på dit hus, hvis du har en brandforsikring. Det er på det individuelle plan som i resten af forsikringsverdenen: jo flere, der har en kollektiv dækning, jo billigere bliver forsikringspræmien. Men da vi ikke skal tjene penge på forsikringen, fastsættes præmien alene ud fra, hvad der er nødvendigt for at drive organisationen.

Du skal heller ikke være medlem af HOD for at få en billig forsikring eller andre medlemsfordele. De kan være et plus, men de bør ikke være det styrende. Vi er ikke en indkøbsforening.

Det altafgørende for et medlemskab af en fagforening bør være erkendelsen af at få de bedst mulige vilkår for sin ansættelse. Selv om jeg

objektivt må erkende, at ikke-medlemmer får nøjagtig de samme ansættelsesvilkår, som de betalende medlemmer. Udfordringen er bare, at hele den danske model hviler på repræsentativ legitimitet. Hvis ikke vi repræsenterer flerheden og allerhelst alle officerer, så kan en arbejdsgiverpart alt for nemt sidde rimelige krav overhørig, og så bliver den kollektive overenskomst med tiden kun dårligere og dårligere.

Vi er i HOD heldigvis ikke i nærheden af den situation. Vi anerkendes og respekteres af arbejdsgiver som den forhandlingsberettigede organisation. Opnår vi så alt, hvad vi vil? Nej, langt fra, men der skal nu engang to parter til at indgå en aftale.

Kampen for rimelige vilkår som statsansat er under hidtil uset pres, og vi står i de igangværende forhandlinger over for helt urimelige krav og tilsvarende afvisning af vores – i vores optik – helt rimelige forventninger. At finansministeren overhovedet kan få sig selv til at fremsætte krav om fjernelse af pligtig afgangsalder for tjenestemandsansatte officerer – et indgreb i et helt fundamentalt vilkår, som har holdt dem i Forsvaret i årevis, mens de pligtopfyldende har ladet sig udsende til verdens brændpunkter – er både urimeligt og respektløst. Tilsvarende står finansministeren uden at blinke på mål for manglende rimelig betaling af overenskomstansatte majorer og orlogskaptajners merarbejde.

Vi kæmper i 2026 for et mærkbart lønløft og rimelige vilkår – ikke det honninghjerte på ca. 750 kr. om måneden, som finansministeren mener, kan stoppe Forsvarets blødning. Det helt afgørende bliver, hvor stærkt finansministeren vurderer, at vi står – hvem der blinker først.

Når denne leder bliver trykt, kan overenskomstens parter have stået på trappen ved Finansministeriet og rost hinanden for et godt resultat. Det kan også være, at vi – som i 2018 – står side om side

med medlemmer fra andre AC-organisationer og råber slagord uden for Forligsinstitutionen. Og måske i et stille sind tænker mindre pænt om dem, der uden medlemskab af en forhandlingsberettiget organisation udfører strejke-ramt arbejde og dermed reelt går arbejdsgivers ærinde for en ringere overenskomst.

Vi lever heldigvis fortsat i et frit land, og alle må selv tage stilling til, om de vil tage et solidarisk ansvar og stå sammen i en stærk organisation. Men hvis vi ikke står sammen i kravet om en acceptabel løn

til soldater af alle grader, så får finansministeren sin vilje – selv om det er ude af takt med virkeligheden og nok mere styret af næste valg. Og så er det langt fra sikkert, at der vil være soldater nok til at tage kampen, hvis det måtte komme dertil. ■

”
**Vi kæmper i 2026
for et mærkbart
lønløft og rimelige
vilkår – ikke det
honninghjerte på ca.
750 kr. om måneden,
som finansministeren
mener, kan stoppe
Forsvarets blødning.**

Mulighed for 24 timers VO-vagter

Pr. 1. december 2025 er to nye protokollater til aftale om honorering for 24 timers tjeneste trådt i kraft. Protokollaterne omhandler henholdsvis vagthavende officer (VO) i Hæren i forbindelse med krisestyring, samt vagttjeneste ved Center for maritime uddannelser og Skibssikkerhed (CMS).

Med de to protokollater åbnes der for at køre med 24 timers VO-vagter i stedet for tilkaldevagter og daglig tjeneste – det kræver dog, at tjenestestedet kan overholde de retningslinjer, som er anført i selve aftalen om 24 timers tjeneste.

Honoreringen er 2 x 7,4 timers tidsregistrering samt 9,2 timers arbejdstid, som udbetales. De 9,2 timer vil kunne indgå som arbejdstid, men tæller så kun 7,4 timer.

Begge protokollater kan ses sammen med selve aftalen på MitHOD under Aftaler.

Ny administrativ konsulent i HOD

Foto: Sara Ravmark

I sekretariatet er vi for første gang i fem år fuldtallige på medarbejdersiden. Senest er kaptajn Martin Hillmann kommet til i en stilling som administrativ konsulent. Han skal også varetage HOD's it-projekter og -leverandøraftaler og sørger for, at sekretariatets it-systemer fungerer, som de skal.

Martin har været i Forsvaret i 26 år, senest ved Efterretningsregimentet i Varde, hvor han også var tillidsrepræsentant og lokalafdelingsformand for LKA 25.

Tilmelding til seniorseminarer åbner snart

HOD og PFA afholder i år to seniorseminarer:

**D. 29.-30. april på Sjælland
og**

d. 28.-29. september i Jylland.

Seminaret er for dig, der forventer at gå på pension inden for de næste 5 år. Din eventuelle ægtefælle/samlever er også velkommen. På seminaret rustes du til den sidste tid på arbejdsmarkedet og overgangen til pensionstilværelsen med emner som pensionsøkonomi, livsplanlægning og arv.

Tilmelding åbner d. 16. februar på MitHOD under Arrangementer.

SØG LEDIGE LEGATER

Personelkommandoen har ni ledige legatportioner, som du har mulighed for at søge.

Legaterne har til formål at hjælpe bl.a. officerer og deres familier.

Ansøgningsfristen er 15. marts 2026.

Scan QR-koden og læs mere om legaterne.

Advokat med lang baggrund i Forsvaret – som privatkunde får du 20 % rabat på advokatrådgivning

Uanset om det handler om at få berigtiget din bolighandel, få overblik over dine ansættelsesrettigheder, udarbejde testamente eller ægtepagt, rådgivning om papirløst samliv, samvær med børn eller opløsning af dit parforhold, står vi klar.

Kort sagt: Vi hjælper dig med alt det, du som privatperson kan få brug for juridisk rådgivning til.

Kontakt Nicholas Ø. Keller, advokat (L) og partner
nik@dslaw.dk eller +45 4630 4682

DREIST
STORGAARD
ADVOKATER

Foto: Multinational Division North

Noget af det, som letterne er bekymrede for, er, om jeg som NATO-chef ville kæmpe for dem eller, om jeg vil skulle vente på, at North Atlantic Council erklærer Artikel 5 i tilfælde af russisk invasion. Jeg var nødt til at træffe et ret klart personligt valg: Hvis jeg er i tvivl, så slås jeg. Så må der være en efterfølgende proces i Haag, eller hvor det nu er henne.

DEN GODE LEDER

Troværdig og autentisk er forudsætninger for at være en god leder. Det mener generalmajor Jette Albinus, der var nomineret til Årets Leder 2025. I rollen som leder af NATOs forsvar af Letland har hun taget nogle store personlige valg.

TEKST MICHAEL AAGAARD JENSEN

I RIDEHUSET PÅ HÆRENS OFFICERSSKOLE ER KADETTERNE EN FREDAG I DECEMBER 2025 ved at finde pladser ved de mange borde. De venter på en briefing fra den øverstbefalende for Multinational Division North, der er NATOs styrke i Letland, generalmajor Jette Albinus. Hun er den højest placerede kvindelige danske soldat – nogensinde. Hun er også en leder, der bliver lagt mærke til; således var hun blandt de fire nominerede til titlen som Årets Leder 2025, der uddeles af den faglige organisation Lederne. I den anledning har Officeren talt med hende om netop ledelse.

– God ledelse handler om at være autentisk. Det handler om at være den, man er. Det leder hen til noget andet, som også er vigtigt for mig, og det er troværdighed. Så hvis man skal udøve lederskab, så er det for mig en forudsætning, at man er troværdig og autentisk, og dermed er man forhåbentlig også bevidst om sine egne styrker og svagheder, siger hun.

Leder fra barnsben

Jette Albinus begyndte sin karriere i Forsvaret i 1988, da hun uddannede sig til reserveofficer. I 1990 blev hun udnævnt til premierløjtnant. Hendes rejse som leder begyndte allerede i hendes ungdom, hvor hun var spejderleder, fodboldtræner og -dommer.

Generalmajor Jette Albinus
briefede kadetter på Hærens
Officersskole i december.
Foto: Michael Aagaard

- Det er jo noget af det, de frivillige organisationer kan. De er med til at forme rigtig mange unge mennesker til at blive ledere. Både i og uden for Forsvaret. Det tror jeg også har været med til at give mig en god ballast, siger hun.

En unik lederuddannelse

Jette Albinus fortæller, at hun er opdraget med ansvar og pligter, samtidig med at hendes forældre viste hende stor tillid. Alt sammen noget, der har været med til at forme hendes ledelsesstil. Hun har også fået det, hun mener er landets bedste lederuddannelse, i Forsvaret. For kombinationen af uddannelse, praktisk erfaring, hvor man kommer ud og leder andre, uddannelse til næste niveau og så mere praktisk erfaring er unik for Forsvaret.

- Man skal så bare passe på med at tro, at man bliver færdig med at uddanne og udvikle sig, når man kommer op på et vist niveau. For det gør man aldrig. Man er hele tiden nødt til at dygtiggøre sig og reflektere over, hvor man er henne i organisationen. Ens rolle og opgaver ændrer sig helt vildt på vejen op, siger hun.

Stop op og reflekter

Jette Albinus tror ikke på, at der findes en fast skabelon for, hvad der er en god leder. Det afhænger meget af personlighed, netop fordi det autentiske er så stor en del af at være en god leder. Der er dog alligevel nogle ting, som er alment gyldige. Men de er ikke faste. De ændrer sig, alt efter hvilket trin på ledelsesstigen man står på.

- I de første trin i Forsvaret handler det meget om at være stærk på nogle specifikke lidt mindre brede faglige kompetencer og selvfølgelig nogle ledelsesmæssige kompetencer. Man skal helst virke overbevisende og sikker over for sine soldater, og man har ofte alle svar på rede hånd. Det vigtige er så, at man prøver at aflære sig det behov eller den opfattelse, at man skal vide alt, jo længere man som leder kravler op ad ledelsesstigen, siger hun og fortsætter:

- Som ung løjtnant er det i overført betydning et spørgsmål, om man går

højre eller venstre om bakken. Det er forholdsvis enkelt, men stadig rigtig vigtigt, at man træffer den rigtige beslutning. Men hvis man tager det med sig og tror, at man på det niveau, jeg er på nu, altid selv skal have alle svarene, er der en risiko for, at det ender galt. Det er afgørende, at man er klar over, hvad man selv ved - og hvad man ikke ved. Og at man er i stand til at spørge om de rigtige ting og få de svar, man har brug for fra sin organisation. Det kræver udvikling af ens egne kompetencer, og det kræver, at man giver sig tid til at stoppe op og reflektere over sin ledelsesgerning engang imellem, siger hun.

En knaldperle til kort

For i takt med at man stiger i graderne, så bliver organisationen under en større og mere kompleks, og som leder kan man ikke længere vide alt om alt.

- Her skal man i højere grad tænke i leverancer fra sin organisation og sine ledere. Dermed skal jeg i højere grad fokusere på den ledelse, der får det bedste frem i min organisation, fortæller Jette Albinus.

Hvis man i den situation skal blive ved med at være autentisk, så skal man også være åben for at indrømme, når der er noget, man ikke er god til eller ikke ved. Her kommer principperne om troværdighed og ærlighed ind, som er med til at skabe folgeskab.

- Jeg kan huske, første gang jeg skulle være fører på en patrulje for nogle overkonstabler i Skive. Jeg vidste godt, at jeg var en knaldperle til at finde vej på et kort om natten. Jeg startede med at sige til patruljen, at det her er jeg simpelthen ringe til. Er der nogen af jer, der er gode til o-løb? Det var der en, der var, og han førte os hele den uge. Det fik jeg rigtig meget kredit for bagefter, og det lærte jeg utrolig meget af, som jeg særligt på nuværende niveau har glæde af, fortæller hun.

Gode teams og glade medarbejdere

Derfor tror Jette Albinus også meget på at lede i teams og investere i de teams.

- Netop for at jeg kan omgive mig

”
Det er afgørende, at man er klar over, hvad man selv ved - og hvad man ikke ved. Og at man er i stand til at spørge om de rigtige ting og få de svar, man har brug for fra sin organisation. Det kræver udvikling af ens egne kompetencer, og det kræver, at man giver sig tid til at stoppe op og reflektere over sin ledelsesgerning.

Jette Albinus,
generalmajor

med nogen, som komplementerer mig. Jeg leder ikke efter profiler, som ligner mig, for så får jeg bare et ekokammer. Jeg vil gerne have nogen, som kan udfordre mig i mit ledelsesrum. Dermed tror jeg også på, at vi kommer til nogle bedre beslutninger, siger hun.

Med til et godt team hører glade medarbejdere.

- Det sidste, som er en eviggyldig ting, er at investere i et godt arbejdsmiljø. Hvis du har glade medarbejdere, så leverer de også mere, siger Jette Albinus.

Den lige vej er ikke altid den rigtige
Vejen til toppen i Forsvaret har ikke været helt lige for Jette Albinus. Det fortalte hun også til kadetterne i ridehuset på Hærens Officersskole. En af hendes pointer til dem og andre fremtidige ledere i Forsvaret er, at den lige vej op ad rangstigen ikke er den eneste vej - der er masser af veje og muligheder.

- Når jeg ser tilbage, så har det vist sig, at når jeg er gået en anden vej, har det nogle gange haft en rigtig god effekt, siger hun. Det er netop sådan

en vej, hun fremhæver som et af de tidspunkter, hvor hun udviklede sig mest som leder.

- Det var, da jeg blev chef for Veterancenteret. Ikke så meget fordi jeg gik fra oberstløjtnant til oberst, men fordi jeg blev leder for en organisation med nogle fagligheder, jeg ikke selv besad. Det var også der, hvor jeg første gang virkelig mærkede værdien af at arbejde med min ledelse, fortæller hun.

Tillid går begge veje

Det arbejde gjorde hun ikke alene. Da hun blev chef i 2014, havde hun allerede haft en ledelseskonsulent i et par år. Hun hjalp hende med at udvikle sin ledelse til en organisation, hvor hun havde fagligheder som psykologer, socialrådgivere og rehabiliteringsmedarbejdere under sig. Samtidig med at der var et stort politisk fokus på veteranområdet.

- Det er der, hvor jeg for første gang bliver nødt til at læne mig fuldstændig ind i, at når nu chefen for den psykologiske afdeling anbefaler sådan og sådan, så er jeg ikke fagligt kvalificeret til at vurdere det, hun

JETTE ALBINUS var nomineret til årets leder 2025 af Lederne.

Juryen begrundede nomineringen således: Du er blandt de dygtigste i dit fag og navigerer i en kompleks geopolitisk kontekst med autenticitet, autoritet, faglig tyngde og menneskelighed. Du går forrest og viser, at effektiv ledelse – også i militæret – handler om klar retning, empati og fokus på målet. Vi er glade for og trygge ved at have dig som første forsvarslinje for Danmark og resten af Europa mod øst.

Kilde: Lederstof.dk

Foto: Multinational Division North

siger. Jeg kan stille nogle spørgsmål, men jeg er nødt til at stole på det, jeg får at vide, fortæller hun.

Ikke længere nok selv at være dygtig
Derfor bliver det vigtigt for Jette Albinus, at hun ved, at hendes medarbejdere er fagligt dygtige.

- Det går op for mig, at det ikke længere er nok, at jeg dygtiggør mig selv. Jeg er også nødt til at sørge for, at mine medarbejdere hele tiden er de dygtigste. Ellers får jeg de forkerte svar, som så er dem, jeg kommer til at bygge mine beslutninger på, fortæller hun og fortsætter.

- Det er her, jeg virkelig begynder at se både værdien og betydningen af, at jeg er en attraktiv leder, og at jeg er nødt til at have en attraktiv organisation, så jeg kan tiltrække de dygtigste medarbejdere. Jeg nødt til at investere i deres uddannelse – ikke kun i forhold til det job, de har lige nu. For jeg har altid troet på, at hvis jeg også var en, der hjalp ledere videre, så ville det betyde meget for den enkelte.

I spidsen for NATO-division

I dag er Jette Albinus så chef for Multinational Division North. Et internationalt miljø med høj kompleksitet i opgaverne og en masse nationale og overnationale hensyn at tage. Så nu er hun i høj grad afhængig af sin ledelsesgruppe.

- Jo mere man stiger i graderne, jo mere er man nødt til at lede gennem andre. Man må erkende, at nu kan man ikke længere udelukkende selv levere de resultater, der forventes, man bliver mere afhængig af andre.

Troværdighed og kriser

Som øverste chef for op til 20.000 NATO-soldater, som skal beskytte NATOs nordøstlige flanke, ser Jette Albinus dagligt den russiske bjørn i øjnene og står over for potentielt og i værste fald at skulle lede en krig med Rusland. For at hun kan lede effektivt i den situation, er det vigtigt, at hun lægger et godt fundament nu, og hun kommer ikke til ændre sin ledelsesstil, skulle krigen komme.

- Det virker utroværdigt at ændre ledelsesstil i en krise. Jeg talte med en af de andre nominerede til Årets Leder, Gregers Wedell-Wedellsborg (tidligere adm. direktør hos Matas, red.), som sagde, at netop når der kom en krise, så man tit, at specielt unge og mere uerfarne ledere ændrede deres lederstil. De begyndte at blive meget mere autoritære og kontrollerende. Det er lige præcis det modsatte, man skal være, hvis der bliver krig, fortæller hun og uddyber.

- Så ved at være autentisk, udvise og have tillid lægger jeg fundamentet for, at jeg har følgeskab og kan udøve "mission command". Det er vigtigt, at man i hverdagen har en organisation, der har rutine og er vant til at samles, bidrage med fakta og præsentere det for dem, der skal træffe en beslutning. At der er rum og mulighed for at sige noget, der måske er kontroversielt eller ilde hørt, så der kan blive truffet de bedst mulige beslutninger. Fundamentet for førervirket i krig opbygges i hverdagens måde at operere på.

Som øverste chef for op til 20.000 NATO-soldater, som skal beskytte NATOs nordøstlige flanke, står Jette Albinus potentielt og i værste fald over for at skulle lede en krig med Rusland.

Hvis jeg leder fra fronten, dør jeg

Skulle den nuværende situation udvikle sig til egentlig krig, så er der ifølge Jette Albinus nogle ting, som hendes generation af ledere skal aflære sig. Det viser erfaringer fra Ukraine.

- Vi har været opdraget til, at man som chef skulle være der, hvor tyngden i kampen er. Så man via sit personlige, direkte lederskab fysisk kunne gribe ind og understøtte den chef, som nu havde tyngden. Hvis jeg gør det som divisionschef i dag, så dør jeg, fortæller hun.

Derfor er tilliden – herunder "mission command" og "intent" – blevet endnu vigtigere. Hendes stab og brigadechefer skal samtidig kunne løse deres opgaver uden at være online 24/7. For er de koblet op døgnet rundt, er de for nemme at finde for fjenden.

- På kampladsen i dag kan man som chef ikke forvente at have alle svarene og have et fuldstændig opdateret situationsbillede 24/7. For vores muligheder for at tale sammen, koordinere og udveksle situationsbilleder kan blive udfordret på en moderne kamplads. Specielt i den første fase af en krig. Det gør, at det er endnu mere vigtigt, at vi stoler på hinanden og forstår hinandens hensigter. Så noget af det, vi arbejder meget med i forhold til føring i en krigssituation, det er, hvordan jeg kan klæde mine førere så meget på, at de er i stand til at udføre opgaven, selv om vi kan have perioder, hvor vi ikke kan kommunikere sammen, fortæller hun og fortsætter:

- Derfor er jeg også nødt til at give min brigadechefer den samme mulighed for handlefrihed, tillid og "mission command" i hverdagen, for hvis jeg ikke gør det, så kan jeg ikke pludselig give dem det og så forvente, at de kan leve op til det, siger hun.

Ikke et nyt Srebrenica

I de baltiske lande er truslen fra og frykten for Rusland en meget større del af dagligdagen end i eksempelvis Danmark. Den frygt har givet Jette Albinus en ledelsesopgave, som ligger ud over det normale. Den lettiske præsident, Edgars Rinkēvičs, spurgte hende, om hun som chef for de NATO-styrker, som i sidste ende skal forsvare landet, kunne være mere synlig og på den måde at være med til at berolige befolkningen. Den opgave gjorde, at Jette Albinus måtte træffe nogle store beslutninger om sit lederskab, og hvor langt hun ultimativt vil gå.

- Der skulle jeg virkelig kigge mig selv i spejlet. For noget af det, som letterne er bekymrede for, er, om jeg som NATO-chef ville kæmpe for dem eller, om jeg vil skulle vente på, at North Atlantic Council erklærer Artikel 5 i tilfælde af russisk invasion. Jeg var nødt til at træffe et ret klart personligt valg: Hvis jeg er i tvivl, så slås jeg. Så må der være en efterfølgende proces i Haag, eller hvor det nu er henne, men jeg kommer ikke til at lave en ny Srebrenica, fortæller hun.

Det budskab har hun leveret til et af de største magasiner i Letland og ved flere konferencer med stående bifald til følge. Men selvom det bunder i en personlig beslutning, så er hun i høj grad afhængig af sin organisation og det ledelsesmæssige arbejde, hun har lagt i den.

- For hvis jeg stiller mig op og siger det, og hele min organisation går den anden vej, så har jeg virkelig fejlet i mit lederskab. Så jeg kæmper – og hvis der er tvivl om mit mandat, så må jeg tage den efterfølgende, siger hun. ■

”

Vi har været opdraget til, at man som chef skulle være der, hvor tyngden i kampen er. Så man via sit personlige, direkte lederskab fysisk kunne gribe ind og understøtte den chef, som nu havde tyngden. Hvis jeg gør det som divisionschef i dag, så dør jeg.

Jette Albinus, generalmajor

Ny pensionsaftale for HOD-medlemmer

– flere fordele til dig

I tæt samarbejde med PFA har HOD forhandlet en ny pensionsaftale, der træder i kraft den 1. februar 2026. Aftalen gælder for alle medlemmer med en pensionsordning i PFA.

- **Nyt PFA-tilskud – så din pris holdes i balance**

Medlemmer med en forsikringspakke får et automatisk årligt PFA-tilskud. Tilskuddet er indført for at udligne stigningen i forsikringspriserne, så vores medlemmer ikke oplever en prisstigning. Tilskuddet sættes direkte ind på pensionsopsparingen.

- **Lavere investeringsomkostninger – mere til dig**

Vi har sikret, at omkostningerne ved investering af din opsparing bliver sat ned. Det betyder, at en større del af dit afkast går direkte til dig – hvert eneste år.

- **Udbetalingsalder, der følger folkepensionen**

Din udbetalingsalder bliver fremover automatisk tilpasset den gældende folkepensionsalder.

Fokus på sundhed og trivsel

Vi ønsker desuden at skabe værdi for dig som medlem med rådgivning, skræddersyede arrangementer og sundhedsløsninger, der passer til dine behov. Derfor arbejder vi på sammen med PFA at styrke kendskabet til PFA Helbredssikring og PFA EarlyCare, så endnu flere kan få glæde af forebyggende støtte og hurtig adgang til hjælp.

- **PFA Helbredssikring – hurtig hjælp, når du har brug for det**

PFA Helbredssikring er et attraktivt medlemstilbud, som du kan tilkøbe ud over din pensionsopsparing for 180 kr. om måneden. Ordningen er blevet justeret fra tidligere 150 kr. om måneden, da den bliver brugt flittigt og er til stor gavn for vores medlemmer. Prisen er nu tilpasset efterspørgslen og de reelle omkostninger.

Med PFA Helbredssikring får du hurtig adgang til behandlinger som fysioterapi, kiropraktik og psykologhjælp – helt uden behov for en henvisning. Derudover kan du bruge Online Sundhedshjælp, hvor du nemt kan få rådgivning og behandling direkte hjemmefra, når det passer dig.

- **PFA EarlyCare – forebyggende støtte**

Hvis du har en PFA Erhvervsevneforsikring, har du adgang til EarlyCare. Her kan du få tidlig og forebyggende støtte, hvis helbredet begynder at påvirke din arbejdsevne. Formålet er at hjælpe dig hurtigt videre, før problemerne vokser. Læs mere om PFA EarlyCare på vores eget pensionssite www.pfa.dk/HOD

- **Trivselslinjen – en rådgivningslinje til dig som medlem af HOD**

Som medlem af HOD har du adgang til Trivselslinjen, en fortrolig og professionel rådgivningslinje drevet af Falck Healthcare. Her kan du få tidlig rådgivning og støtte, hvis noget i dit arbejdsliv eller privatliv begynder at belaste dig.

Hvis du ikke har en PFA Erhvervsevneforsikring

Selvom du ikke har en PFA Erhvervsevneforsikring – f.eks. fordi du er tjenestemand –, kan du stadig få forebyggende støtte via Trivselslinjen gennem HOD's sekretariat. Denne rådgivningslinje er her for at hjælpe dig, hvis dit helbred begynder at påvirke din trivsel eller arbejdsevne, så du kan få hjælp i tide, før det udvikler sig.

Vil du vide mere?

Du kan finde alle detaljer om din pensionsordning på Mit PFA, hvor du også kan se dit pensionsbevis og vilkår, og det hele bliver automatisk opdateret efter den 1. februar 2026. Hvis du har spørgsmål til din pensionsordning og dine vilkår, er du altid velkommen til at kontakte PFA Rådgivningscenter på 70 12 50 00.

Kunsten at overleve, når sensorerne ser alt

Massiv sensorovervågning i Ukraine har gjort fremrykning noget nær umulig. Forsvarsakademiet gransker i disse år den ukrainske frontlinje for at lære danske officerer at udnytte og fordreje den altseende kampplads til deres fordel.

TEKST ANDERS HØJER RØMELING

SENSORER OVERVÅGER I DAG ALLE BEVÆGELSER PÅ DEN MODERNE KAMPPLADS. Udviklingen har været undervejs i over et århundrede, men det er langs frontlinjen mellem ukrainske og russiske stillinger, at den kulminerer i sin hidtil mest komplekse og dødelige form: En 20 kilometer dyb *kill zone*, hvor varmekilden fra en soldat eller en motor, et radiosignal eller en hvilken som helst unødigt bevægelse fører til en øjeblikkelig regn fra artilleri, droner eller missiler.

Sensortætheden gør det noget nær umuligt at flytte sig uset rundt og overraske fjenden. Bevægelse er blevet lig med døden.

Alligevel er det en fejl at anskue den sensor- og dromedominerede frontlinje som et låst, klaustrofobisk rum, der alene skal udholdes. Det er også en mulighed.

Denne tilgang arbejder man målrettet med på Forsvarsakademiet.

- Vores handlerum på den gennemsigtige kampplads er ikke skæbnebestemt, og de oplysninger, vi får fra vores sensorer, er aldrig hele fortællingen, men danner et billede, som vi - lige som vores modstandere - kæmper om at påvirke.

Ordene lyder fra ph.d. og lektor ved Værnsfælles Operationer på Forsvarsakademiet Olivier Schmitt, der underviser i operationer på Master i Militære Studier. Gennemsigtheden er et kampvilkår, der rigtignok forandrer Vestens forståelse af manøvrekrig, men det kan vi lære at agere i, fortæller han.

- Vi må løbende spørge os selv, hvad vi *ikke* ser, og derfra planlægge på en måde, så vi absorberer overraskel-

- Vores handlerum på den gennemsigtige kampplads er ikke skæbnebestemt, og de oplysninger, vi får fra vores sensorer, er aldrig hele fortællingen, men danner et billede, som vi - lige som vores modstandere - kæmper om at påvirke, siger ph.d. og lektor ved Værnsfælles Operationer på Forsvarsakademiet Olivier Schmitt.
Foto: Ukraine Media Center

ser, frem for at vi kollapse, så snart virkeligheden ikke svarer til billedet på computerskærmen. Denne tillæring gælder ikke kun, hvad sensorerne fortæller os, men også, hvad vi ønsker, de skal fortælle om verden.

Ukraines gamble i Kursk

To og et halvt år inde i Ruslands fuldskalainvasion af Ukraine havde fronten længe stået stille. I nordøst, nær den russiske Kursk-region, havde bevogtningen lav prioritet. FSB-folk og unge værnepligtige var spredt tyndt ud langs grænsen, mens størstedelen af det russiske militær befandt sig inde i nabolandet mod vest.

I løbet af sommeren 2024 var der løbet meldinger ind om et nært forstående ukrainsk angreb nær Kursk, men

Kreml havde slået advarslene hen. Små pro-ukrainske enheder havde førhen sneget sig over grænsen, men gang på gang var de blevet slået tilbage.

Ukraines politiske og militære ledere talte åbent om, at landet ikke var i stand til at indlede endnu en offensiv efter den undervældende sommeroffensiv året inden. I stedet ville man vente til foråret 2025, sagde de. Endelig kunne Ruslands generaler se, at ukrainske styrker samlede sig et sted mellem Kharkiv og Kursk; et logistisk udgangspunkt, der kunne bevæge sig i flere retninger. I de russiske generalers øjne var fjendens intentioner uklare, men et større angreb ved grænsen ind til Kursk lod ikke til at være under opsejling. Kreml lod den pletvise bevogtning være, som den var.

Billedet krakelerede fuldstændig, da tusindvis af

”

Vi må løbende spørge os selv, hvad vi ikke ser, og derfra planlægge på en måde, så vi absorberer overraskelser, frem for at vi kollapse, så snart virkeligheden ikke svarer til billedet på computerskærmen.

Olivier Schmitt, ph.d. og lektor på Forsvarsakademiet

ukrainske styrker mod al forventning buldrede ind over grænsen den 6. august 2024. Angrebet kom ikke kun bag på Moskva, men også allierede hovedstæder som Washington og Berlin, der ikke var varskoet på forhånd. De første bølger af ukrainske droner lokaliserede og ødelagde hurtigt de fjendtlige stillinger og jammede russernes droner og kommunikation fra at gå til modangreb. Det var som om, skrev en russisk militærblogger, at ukrainerne var svøbt i et tæppe af elektronisk krigsførelse, som russerne ikke kunne trænge igennem. Efter få dage antog vestlige og russiske efterretninger uafhængigt af hinanden, at cirka 11.000 ukrainske soldater befandt sig i Rusland - visse steder helt op til 35 kilometer inde i landet. Kreml havde ikke stået med en fjende på russisk jord siden Anden Verdenskrig, og Ukraine var lykkedes med et omfattende overraskelsesangreb på den måske mest overvågede krigsskueplads i verdenshistorien.

Uigennemsigtige korridorer

I tiden efter blev der sat spørgsmålstejn ved Kursk-operationens egentlige gevinster. Ukraines gamble kostede mange dræbte og sårede soldater, og tonsvis af værdifuldt materiel måtte efterlades. Ikke desto mindre er operationen værd at studere og lære af, fortæller Olivier Schmitt. - Kursk viste, at den gennemsigtige kampplads ikke blot skal udholdes, men at den kan formes. Det er umuligt at holde sig fuldstændig skjult, men vi kan vælge, hvor vi tillader os selv at være eksponerede, ligesom vi kan være bevidste om, at det, vi viser fjenden, er misvisende.

Han tilføjer: - Vildledning, afledning, bevidsthed om ens emissioner og varmekilder samt anti-ISR indgår alt sammen i manøvrekrigen på den gennemsigtige kampplads. I månederne op til operationen havde ledende ukrainske officerer prioriteret at mødes ansigt til ansigt for at undgå læk og aflytninger. Samtidig var de politiske udmeldinger til offentligheden nøje afstemt for at give indtrykket af en ukampdygtig, ukrainsk hær, der stadig slikkede sine sår. Også opmarchområdet for personel og materiel blev valgt for at skabe maksimal uklarhed. Soldaterne selv fik først besked om det egentlige mål få timer inden angrebet. Ifølge Olivier Schmitt bør danske og europæiske styrker lære af den ukrainske hærs succeser for selv at kunne skabe "uigennemsigtige korridorer", hvor man kan overraske sin modstander. Det kræver et komplekst samspil af planlægning, opmærksomhed på egne varme- og digitale emissioner samt en god portion psykologisk vildledning af fjenden. Og så skal man indadtil have tillid til sine ledere og soldater. - Succes afhænger af en oprigtig tilgang til mission command. Det overordnede niveau må stole på, at soldaterne kan handle ud fra en strategisk intention og på baggrund af ufuldstændige informationer. Udfordringen ligger i at tilpasse sig intellektuelt og institutionelt. Det handler om, hvordan vi tænker, planlægger og fører - og ikke kun at indkøbe en masse dyre sensorer, siger han. Af samme grund udvides operationsmodulet på Forsvarsakademiets uddannelse Master i Militære Studier, ligesom der tilføjes en omfattende wargaming-del, der ifølge Olivier Schmitt skal tvinge de studerende til at tænke i gennemsigthed.

Sensortætheden tager til

En anden af Forsvarsakademiets forskere, der følger sensorudviklingen på den gennemsigtige kampplads, er Andreas Graae fra Institut for Militær Teknologi. - Tidligere krævede det en specialenhed med natkikkert-udstyr at foretage rekognoscering, men nu kan du sende en enkelt drone af sted udstyret med termisk kamera, der afslører fjendes varmekilder. Udviklingen skyldes i høj grad masseproduktionen af droner, især billige modeller, som man har råd til at miste mange af. Dronerne er et værktøj, der nemt skaleres. Ideen om den gennemsigtige kampplads er taget til i løbet af de seneste år, men dens oprindelse strækker sig over mere end et århundrede. I starten af 1900-tallet begyndte piloter at fotografere fjendens tropper og terræn. Under Den Kolde Krig kom satellitterne til, der afslørede missilsiloer og krigsskibe på store afstande. Og med Golfkrigen i 1991 satte USA en ny milepæl

med deres rumbaserede efterretninger, præcisionsstyret ammunition og avancerede kommunikations- og kontrolsystemer. Ukraine, der i dag producerer fire millioner droner om året, er seneste skud på en voldsomt teknologisk udvikling, der ifølge Andreas Graae kun vil tage til. - Fremtiden afhænger naturligvis af, om de samme tendenser kommer til at fortsætte, men jeg tror, vi vil se mange af udviklingerne fra Ukraine gå igen i form af endnu billigere og endnu bedre droner med længere rækkevidde og batterilevetid. Soldater på begge sider forsøger at skjule sig eller begrænse deres varmekilder og elektroniske emissioner, men uden det store held. En anden udvikling, Andreas Graae følger, er brugen af kunstig intelligens, ikke blot til at overvåge og indsamle data, men også til at navigere med og i yderste konsekvens til at angribe uden menneskelig indblanding: - Man er ret langt fremme med at udvikle AI-drevne sensorer, der ved hjælp af visuel kortgenkendelse kan navigere dronen uden GPS-signal. Og sideløbende udvikles der kvantesensorer, som er så fintfølende, at droner på sigt vil kunne navigere efter jordens magnetfelt. På den måde er de uafhængige af satellitter, GPS eller fiber-optiske kabler. Hvis de derudover via kunstig intelligens er i stand til at lave selvstændig måludpegning, kigger vi ind i en ret interessant fremtid, som det danske forsvar må forholde sig til - også på det etiske plan. Vi skal vinde ved at tilpasse os Den hastige udvikling inden for sensorer, kunstig intelligens og droner rejser et relevant spørgsmål: Kan europæiske stater og militære organisationer placere sig forrest i feltet, når det kommer til at udvikle sensorteknologi, som er så afgørende i moderne krig? - Efter min mening kommer de europæiske styrker ikke til at få samme langvarige, stabile føring, som NATO eksempelvis havde inden for præcisionsangreb i 1990'erne. De fordele, vi måtte kunne opnå i dag, vil hurtigt blive indhentet, siger Olivier Schmitt. I stedet mener han, at de europæiske styrker bør fokusere på at være hurtigere og klogere til at integrere nye systemer og taktikker. Organisationer og indkøbsprocesser skal absorbere kommerciel teknologi, og enhederne skal have mulighed for at eksperimentere med forskelligt grej og systemer - og kassere det, der ikke virker, uden at fravalget kaster et langt bureaukratisk efterspil af sig. - Jeg vil formulere ambitionen anderledes. Det realistiske spørgsmål er ikke, hvorvidt vi kan bevæge os hurtigere end den teknologiske udvikling, men snarere, om vi kan være foran i vores evne til at tilpasse os, slutter Olivier Schmitt. ■

”

Man er ret langt fremme med at udvikle AI-drevne sensorer, der ved hjælp af visuel kortgenkendelse kan navigere dronen uden GPS-signal. Og sideløbende udvikles der kvantesensorer, som er så fintfølende, at droner på sigt vil kunne navigere efter jordens magnetfelt. På den måde er de uafhængige af satellitter, GPS eller fiberoptiske kabler.

Andreas Graa, Forsvarsakademiet

”

Det realistiske spørgsmål er ikke, hvorvidt vi kan bevæge os hurtigere end den teknologiske udvikling, men snarere, om vi kan være foran i vores evne til at tilpasse os.

Olivier Schmitt, ph.d. og lektor på Forsvarsakademiet

At mestre gennemsigthed kræver også en aflæring

Olivier Schmitt ser tre sæt af udfordringer for sig, hvis europæiske styrker skal udnytte den sensormættede kampplads.

- **Konceptuelt og kulturelt:** For mange europæiske officerer lyder "gennemsigthed" og "anti-gennemsigthed" stadig som nichetekniske problemer, der tilfalder specialister inden for elektronisk krigsførelse, cyberenheder eller efterretningsafdelingen. Men i virkeligheden går det på tværs af alle lag for, hvordan man bevæger sig, hvordan man leder, og hvordan man opretholder sine styrker. Tilpasningen kræver, at man aflærer mange dybt indgroede vaner og erkender, at det, europæiske styrker har praktiseret i årtier, i dag kan være direkte farligt, hvis det anvendes ukritisk på en dronemættet slagmark.
- Den anden udfordring er **praktisk og organisatorisk**. "Anti-gennemsigthed" er en del af multidomæneoperationer og indebærer både anti-UAS, elektronisk krigsførelse, vildledning, afledning, cyber, anti-rum og informationsoperationer. I de fleste europæiske styrker er disse kapaciteter opdelt på tværs af forskellige værn og enheder med hvert deres budget, beføjelser og klassificeringsniveauer. Opdelingen gør det svært at give en kaptajn eller major et realistisk træningsmiljø, hvor ovenstående kampfaktorer er i spil og reagerer som en intelligent fjende.
- Den tredje udfordring er **institutionel og politisk**. Vi skal kunne tale ærligt om brugen af eksempelvis cyberangreb og informations- og påvirkningsoperationer, selvom det ikke er alle, der ønsker at acceptere den slags metoder. Det er ikke kun specialister, men hele officerskorpset, som skal kunne tænke i disse nye begreber og kapaciteter. Officerernes pensum må tænkes forfra, øvelser må blive mere realistiske, rodede og uforudsigelige, og officerer, der evner at tænke på tværs af domæner og systemer, skal i højere grad belønnes.

Værsgo! Vi giver over

160 mio. kr.

tilbage i renter til MedlemsKunder i Lån & Spar

Lån & Spar er ejet af over 50 fagforeninger, som ønsker at give deres medlemmer særlige fordele. For eksempel får MedlemsKunder i Lån & Spar Danmarks højeste rente på deres lønkonto. Den høje rente betyder, at vi i år betaler over 160 mio. kr. tilbage til vores MedlemsKunder.

Udnyt de fordele, der følger med dit medlemsskab af HOD – bliv MedlemsKunde i dag.

Ring 3378 1999 eller læs mere på lsb.dk/hod

JO TAK - DET ER SKAM NOGLE FINE UDMÆRKELSER..
MEN JEG VILLE NU STADIG HA' FØRETRUKKET
DET GENERELLE LØNLØFT.

På hovedbestyrelsens seminar i december havde vi besøg af illustratør Stephan Nielsen, der tegnede, hvad han lyttede sig til. Der blev fanget mange vigtige pointer.

Major Anders Carlsson, 53 år

HB-medlem Hæren
 Chef for logistiksektionen i staben
 ved Ingeniørregiment

HVEM ER JEG:

Mit navn er Anders Carlsson, jeg bor Oddense, som er en lille landsby nordvest for Skive. Jeg er gift og har to børn. Her har jeg i en årrække været aktiv i bestyrelsesarbejde (senest som formand) i den lokale skolebestyrelse. Når jeg har fri, kan jeg godt lide at cykle. Jeg har også planer om, at inden længe skal en gammel interesse for havfiskeri afprøves igen.

Jeg blev indkaldt til Forsvaret i 1991 som værnepligtig i Skive og har været i Forsvaret siden. Jeg har været i Artilleriet, 1. Brigade, Hærkommandoen (dengang det hed HOK og Hærstaben), og nu er jeg så i Skive ved Ingeniørregimentet. Jeg har således oplevet Hæren mange steder og haft forskelligt perspektiv på, hvad der skal til, for at Hæren er en god arbejdsplads.

Foto: Claus Fisker

Hvorfor er du involveret i organisationsarbejde?

Jeg har i mit virke i skolebestyrelsen og i arbejdet som tillidsrepræsentant set, at hvis man involverer sig, så kan man få tingene ændret. Nogle gange går det langsomt, men man kan altid "flytte noget".

I mit virke som tillidsrepræsentant har jeg opdaget, at det ikke er alt, vi kan klare i det lokale samarbejdsudvalg. Derfor har jeg involveret mig i det faglige arbejde i hovedbestyrelsen for herigennem at være med til at gøre Forsvaret til den bedst mulige arbejdsplads for officerer.

CV

Bestyrelsesarbejde HOD		
2019-nu Lokalafdelingsformand i LKA 15 Skive.	2014-2015: Sagsbehandler ved studie- og udviklingssektionen i Hærstaben.	2004-2006: Sagsbehandler i Taktiksektion i Feltartilleriafdelingen ved Hærens Artilleriskole.
2018-nu Tillidsrepræsentant og medlem af lokalafdelingsbestyrelsen i LKA 15 Skive.	2014: Udsendt i FN-mission (UNMISS) som stabsofficer i Transportsektionen i missionshovedkvarter.	2003-2004: Underafdelingschef i Stabsbatteriet ved 3. Artilleriafdeling.
2017 Suppleant for tillidsrepræsentanten og medlem af lokalafdelingsbestyrelsen i LKA 15 Skive.	2009- 2013: Sagsbehandler ved studie- og udviklingsafdelingen i Hærens Operative Kommando.	2002-2003: Stabsofficer, Artilleriofficer ved Staben ved 3. Artilleriafdeling.
	2007-2009: OPO/ARTO ved Stab 1 BDE.	2001-2002: Uddannelse, videreuddannelses-trin-I, Hærens Officersskole.
Tjeneste		
2022-: Chef for logistiksektionen ved Ingeniørregimentet	2007 Sagsbehandler i Taktiksektion i Feltartilleriafdelingen ved Hærens Artilleriskole.	1992-2001: Diverse sergent- og delingsfører-funktioner i artilleriet, herunder holdfører på løjtnantsskole.
2015-2022: Sagsbehandler ved CBRN-videnscentret ved Ingeniørregimentet.	2006-2007: Udsendt med ISAF 2 som chef og målopklaringsofficer i Artilleripejleradar-detachment.	1991: Indkaldt til Nørrejske Artilleriregiment.

Hvilke mærkesager er de vigtigste for dig at kæmpe for?

Mine fokusområder er:

- Tingene skal løses på lavest mulige niveau. Hvis det ikke er muligt, er man forpligtet til at løfte til rette niveau og følge tingene til dørs. Vi skal anvende de samarbejdsfora, vi deltager i som officerer. Vi skal kommunikere og arbejde på tværs af niveauer for at få løst problemer.
- Arbejdsmiljøregler og -aftaler skal følges – også når de er "i vejen". Hvis regler er "dumme", skal vi arbejde for at lave dem om frem for at omgå dem.
- Når vi laver aftaler, skal både medarbejder og ledelse kunne se formålet.

HOD MEDLEMSFORDELE

Rådgivning

Du kan få rådgivning vedrørende dine løn- og ansættelsesforhold.

Lån & Spar

Du kan få unikke fordele i Lån & Spar, fordi HOD er medejer af banken.

Advokathjælp

HOD samarbejder med et advokatfirma, som du har mulighed for at benytte til private formål til en favorabel medlemspris.

Forsikring

HOD har aftaler med samarbejdspartnere, hvor du kan få medlemspriser på alle typer af forsikringer.

Pension

HOD har en attraktiv og konkurrencedygtig aftale med PFA.

Lån

Du kan optage lån i Tjenestemændenes Låneforening til en fordelagtig rente og uden gebyrer og stiftelsesomkostninger.

Forbrugsforeningen

Der er mange penge at spare på alt fra maling til rejser til den daglige kop kaffe.

Fagblad

Du modtager Fagbladet Officeren 6 gange om året.

Læs mere om alle medlemsfordelene på hod.dk. Du er også altid velkommen til at **kontakte os på 3315 0233 eller hod@hod.dk**

TR-seminar 2026

Årets TR-seminar foregår
d. 19. - 20. maj 2026
på Glostrup Park Hotel.

Her skal vi blandt andet drøfte hverveaktiviteter, og så arbejder sekretariatet på at stable en politisk paneldiskussion på benene. Der bliver også god mulighed for faglige drøftelser, erfaringsudveksling og netværk med TR-kollegerne.

Tilmelding foregår på
MitHOD under Arrangementer

Vi glæder os til at se jer i Glostrup!

Missionsområder med høj luftforurening – undersøgelse af helbredsrisiko

Har soldater udsendt til områder med kraftig luftforurening øget helbredsrisiko? Det har forskere ved Forsvarets Veterancenter undersøgt, og resultaterne tyder ikke på det. Det er dog vigtigt at følge de udsendte over længere tid og sørge for et godt datagrundlag.

VECT's luftforureningsrapport

- **Undersøgelsen tager udgangspunkt** i registerdata fra 6.000 danske soldater, som har været udsendt mindst én gang med Forsvaret i perioden 2004 til 2018.
- **Soldaterne har været udsendt til** enten Kabul, andre områder i Afghanistan, Kosovo og oversøiske missioner med Søværnet – med særligt fokus på Kabul.
- **Du kan læse mere** og finde hele rapporten på veterancentret.dk.

Kilde: Forsvarets Veterancenter

HOD har sammen med CS og HKKF bidraget til projektet med input og kommentarer og løbende skubbet på for at få undersøgelsen i hus.

Grim luft i missionsområder

Udstødningsskasser, støvpartikler og affald, der brændes af i store mængder. Høj luftforurening er et kendt problem i mange missionsområder, ikke mindst i Kabul, men også andre steder i Afghanistan, Irak og Kosovo, hvor danske soldater har været udsendt. Luftforurening kan blandt andet give lunge-, luftvejs- og hjerte-kar-sygdomme.

Det ligner dis eller tåge, men det er forurening. Nedenunder den store grå masse mellem de sneklædte bjergtoppe ligger Kabul, fuldstændig gemt under en dyne af snavs.

TEKST SARA RAVNMARK FOTO HANS HARTMANN

EN NY FORSKNINGSRAPPORT FRA FORSVARETS VETERANCENTER KONKLUDERER, at der ikke kan påvises en højere risiko for luftvejssygdomme og hjerte-kar-sygdomme blandt danske soldater udsendt til Kabul og andre missionsområder med høj luftforurening.

- Det er godt nyt, og vi er glade for, at resultatet af undersøgelsen nu er her, for det handler jo om folks helbred, siger HOD konsulent Steen Gøtsche, som har fulgt forskningsprojektet undervejs. Lige som forskerne selv påpeger han, at undersøgelsen dog ikke ændrer ved den store evidens, der er for, at luftforurening er skadeligt for helbredet.

Kan tage mange år

For selv om undersøgelsen kaster lidt mere lys over konsekvenserne ved at være på mission i områder med høj luftforurening, så har den også sine begrænsninger. Blandt andet kan der ikke konkluderes noget endeligt om langtidsvirkningerne for helbredet, da der er stor forskel på opfølgningstiden for soldaterne i undersøgelsen.

- **Vi ved, at det kan tage mange år, før en eventuel sundhedsmæssig konsekvens viser sig. Derfor bør man i Forsvaret følge de udsendte over længere tid, lyder det fra Steen Gøtsche.**

Bedre datagrundlag

HOD har forhørt sig, hvordan Forsvaret fremover vil registrere udsendelser til områder med høj forurening, men det er uklart. Det vil naturligvis altid kunne spores gennem lister over udsendt personale, men HOD fastholder ønsket om, at det skal registreres på den enkelte medarbejder, så en eventuel sag bliver lettere at undersøge.

- Det er i alles interesse at have det bedst mulige datagrundlag. Derfor mener HOD, at det fra start skal registreres i medarbejderens egne papirer, så arbejdsgiver let kan trække data, som kan indgå i en undersøgelse af, om en given udsendelse kan have medvirket til en skade eller sygdom hos en tidligere udsendt, siger Steen Gøtsche og fortsætter:

HOD vil altid anbefale, at man opretter en sag via Forsvaret, hvis man har mistanke om, at man er blevet syg på baggrund af påvirkninger, som kan være tilegnet under en udsendelse. ■

”

Det er i alles interesse at have det bedst mulige datagrundlag. Derfor mener HOD, at det fra start skal registreres i medarbejderens egne papirer, så arbejdsgiver let kan trække data, som kan indgå i en undersøgelse af, om en given udsendelse kan have medvirket til en skade eller sygdom hos en tidligere udsendt.

Steen Gøtsche,
konsulent HOD

DEN FRANSKE FORBINDELSE

Opbrud i sikkerhedspolitiske relationer har fået de europæiske lande til at søge endnu tættere sammen. Danmark og Frankrig har altid haft nære forsvarsrelationer, men nu har det fået en langt dybere karakter. Det kan give større muligheder for dansk forsvarsindustriel eksport til Frankrig, mener brigadegeneral Nicolas Veicherts, forsvarsattaché i Paris.

TEKST NIELS-BIRGER DANIELSEN FOTO SARASKYTTE

DA DER I DE SIDSTE DAGE AF 2025 BLEV UDSENDT INVITATIONER TIL DET ÅRLIGE PARIS DEFENCE AND STRATEGY FORUM, der holdes i marts, var det med Danmark som *le pays à l'honneur* – ‘æreslandet’ – det vil sige det centrale tema på konferencen.

Brigadegeneral Nicolas Teodors Veicherts, Danmarks forsvarsattaché i Paris, er netop nu med til at planlægge den danske deltagelse.

- Jeg opfatter det som en anerkendelse fra Frankrigs side af det dansk-franske bilaterale samarbejdes betydning. Og også af det danske engagement i EU og europæisk forsvar, der kun er blevet større efter Ukraine-krigens udbrud, siger Veicherts.

Det seneste år har været skelsættende for de dansk-franske relationer. Den franske støtte til Danmark over for de udtalelser om Grønland, som USA's præsident Donald Trump for et år siden begyndte at fremsætte, har været tydelig. Det var den også for en måned siden, da styrker fra en række NATO-lande under den fornyede krise blev sendt til Grønland som led i øvelsen *Operation Arctic Endurance*.

- Et første hold af franske soldater er allerede på stedet og vil blive forstærket de kommende dage. Forstærkningerne gælder både til lands, til vands og i luften, erklæ-

rede Frankrigs præsident Emmanuel Macron på øvelsens førstedag.

I juni i fjor besøgte Macron Grønland og stillede op sammen med Danmarks statsminister og formanden for Naalakkersuisut, Grønlands landsstyre. TV-billederne gik verden rundt. Den politiske solidaritet blev også den-gang fulgt op med militære markeringer.

I løbet af 2025 styrkede Forsvaret den militære tilstedeværelse i Grønland, der også omfattede fælles øvelse-saktivitet med allierede, herunder blandt andet et fransk flybidrag til lufttankning af danske F16-fly. Endvidere var det franske helikopterhangarskib Mistral på besøg i Danmark og farvandet ved Grønland. Det gennemførte øvelser med det danske søværn og flyvevåben.

Macron varslede åbningen af et fransk generalkonsulat i Nuuk (det blev en realitet i sidste uge), og at Arktis generelt ville få en højere placering i den franske strategi. Forinden havde Kong Frederik og Dronning Mary i april – sideløbende med den urovækkende sikkerhedspolitiske udvikling – været på statsbesøg i Frankrig.

- Kongens besøg havde stor betydning, for ud af en sådan begivenhed skabes der relationer, bemærker Nicolas Veicherts og tilføjer, at en større forsvarsindustriel delegation var med i følget under statsbesøget.

Forsvarsattachéen har kontor tæt på centrum af Paris - her fotograferet på den danske ambassades tag. Privatfoto

Kransenedlægning ved mindesmærket for de ca. 800 danske søfolk, der deltog under D-dag den 6. juni 1944. Det er placeret ved Sainte-Marie-du-Mont i Normandiet. Foto: Coralie Jensen

I november 2025 var Frankrig hurtig til at støtte Danmark med helikoptere og andet særligt udstyr, da droner lukkede dele af det danske luftrum.

Gensyn med slottet

Nicolas Teodors Veicherts har beklædt posten i Paris siden juli 2023. Han kom fra stillingen som chef for Hærens Officersskole på Frederiksberg Slot. Vi møder ham på slottet, som han benytter sig af lejligheden til at gense for første gang siden sin fratræden. Fra nogle af de statelige lokaler på 1. sal har vi udsigt til Frederiksberg Have dækket af vinterens første sne.

Brigadegeneral Veicherts fejrer i år sit 40-års jubilæum i Hæren, hvor hans stamregiment er Gardehusarregimentet (GHR). Her gjorde han tjeneste en årrække efter at være blevet uddannet på Hærens Officersskole i 1992. I forbindelse med sin geleddtjeneste, dengang i Næstved, har Veicherts både været forsyningsdelingsfører, næstkommanderende i Hesteskadronen og chef for en spejderskadron.

Efter at have været adjutant ved Hærens Materielkommando gennemførte Veicherts operations- og føringsuddannelsen (OFU) samt stabskursus 2002-04. Siden har han blandt andet været forsvarsattaché i Pakistan og chef for Sprogofficersskolen.

Fremstød for dronesektoren

Kort før jul lancerede ambassaden i Paris fremstødet *Danish Defence Drone Alliance*, der skal øge det franske kendskab til danske droner. Ni virksomheder er med i initiativet. Ankermannen er Thomas Barreau, der er en af Paris-ambassadens to franske forsvarsindustrielle medarbejdere.

- Fremstødet – som er en del af Udenrigsministeriets almindelige eksportfremmepraksis – er et udtryk for hele situationen i Europa, hvor innovation og produktion af krigsmateriel har topprioritet, forklarer Nicolas T. Veicherts.

- Det indebærer også muligheder for dansk eksport til Frankrig, der har et stort forsvar og en stor forsvarsindustri – og som selvsagt også selv eksporterer. Vi venter, at fremstødet vil blive suppleret med fremstød også inden for andre områder, hvor danske virksomheder står stærkt.

Tyngdepunktet for Udenrigsministeriet har længe været områder som klima, sundhed og bæredygtig energi, men nu prioriteres forsvarsindustrien lige så højt.

Den forsvarsindustrielle bemanning på Paris-ambassaden er blevet styrket på det seneste. Ud over førnævnte Thomas Barreau har ambassaden hyret endnu en fransk forsvarsindustrirådgiver, der skal hjælpe danske virksomheder, og i 2026 tilgår en assisterende forsvarsattaché. Hertil kommer støtte fra en fastansat assistent og to praktikanter.

- Dansk forsvarsindustri er ofte leverandør af high-tech og innovative løsninger til større producenter. Droneområdet er dog i høj grad præget af færdige og konkurrencedygtige plug-and-play-løsninger. Samtidig har Frankrig også selv en stor droneindustri, så det kan gå begge veje. Franske firmaer vil også have interesse i at sælge til det danske marked, uddyber Veicherts.

- Forsvarsattachéen er i mange tilfælde det led i processen, der kan åbne døre. Hvis en virksomhed har en god ide, og en forsvarsattaché anbefaler relevante franske beslutningstagere at se nærmere på den, er chancen for at komme til en realitetsdrøftelse større.

Macron går forrest

Frankrig er en strategisk hovedaktør med sit permanente medlemskab af FN's Sikkerhedsråd, hangarskibe, professionelle væbnede styrker på 200.000 mand og atomvåben, der både er ubåds-baserede og flybårne. Emmanuel Macron har desuden åbnet for, at den franske atomparaply kan udstrækkes til at gælde hele Europa. Landets forsvarsindustri er stor og bred nok til at gøre landet uafhængigt af eksterne leverandører og forsyne de væbnede styrker med alle slags materiel.

- Frankrig er ikke til at komme udenom i Europa. Uanset den indenrigspolitiske situation, så står præsident Macron stadig meget stærkt som en politiker, der driver tingene fremad, vurderer brigadegeneral Veicherts.

Macron er god til at skubbe på den politiske dagsorden.

- Det kan f.eks. være ved at indkalde til møder med de europæiske ledere med kort varsel, hvilket skaber politisk momentum. Den franske tilgang har også et operativt perspektiv, når den franske forsvarschef, der refererer til præsidenten, inviterer forsvarshefterne og materielledere fra de centrale lande til Paris for at drøfte situationen og mulighederne.

Det er f.eks. sket flere gange i forbindelse med de politiske og militære drøftelser vedrørende den 'koalition af villige' for Ukraine, som 35 lande er medlem af, og 25 bidrager aktivt til, heriblandt Danmark.

Krigsøkonomi

Frankrig afskaffede i 1991 værnepligten og har siden haft et professionelt forsvar, men nu er der blevet indført en slags militæruddannelse for unge.

- Her skal de unge dels lære Forsvaret at kende, måske motiveres til at søge ind og ikke mindst få en øget forståelse af Forsvarets rolle i samfundet. Der er i det hele taget stor opmærksomhed på at få åbnet de franske unges øjne for de udfordringer, nationen står overfor. Alle i gymnasier og på universiteter skal lære noget om hybrid krigsførelse. Det er sket på et initiativ af Macron, fortæller Nicolas Veicherts.

'Krigsøkonomi' er et noget dramatisk ord, men det er det ord, den franske præsident og regering bruger. Det

”

Forsvarsattachéen er i mange tilfælde det led i processen, der kan åbne døre. Hvis en virksomhed har en god ide, og en forsvarsattaché anbefaler relevante franske beslutningstagere at se nærmere på den, er chancen for at komme til en realitetsdrøftelse større.

Nicolas Veicherts, brigadegeneral, forsvarsattaché i Paris

Nicolas Veicherts havde oberst-distinktioner på uniformen, da vi mødte ham til interview på Frederiksberg Slot. Udnævnelsen til brigadegeneral kom kort før deadline til dette nummer.

indebærer bl.a. pres på forsvarsindustrien, for at produkterne skal blive billigere og produktionen større.

- I en krigsøkonomi skal man kunne producere mere, end man skal bruge på den korte bane, og opbygge lagre. F.eks. er KNDS-koncernens produktion af Caesar-kanoner øget fra to om måneden før Ruslands angreb på Ukraine til først seks, snart 12 pjecer om måneden. Hvis det handler om bundlinjen på kort sigt, er der som regel bedst indtjening ved at producere og levere på bestilling, uddyber Veicherts.

- Krigsøkonomi handler derfor også om mere statslig styring og investeringer. Europa og NATO kan ikke vinde en krig, hvis ikke våbenproduktionen kan følge med.

Trods den generelle politiske polarisering er der i høj grad samling om forsvarspolitikken. Nationalforsamlingen vedtog i december ved en prøveafstemning med et stort flertal præsidentens forslag til et stigen-de forsvarsbudget.

Samvirke i dagligdagen

Bilateralt dansk-fransk samarbejde finder i dag primært sted inden for de to blå værn. For Søværnet er der ikke mindst NATO's Atlanterhavsflåde.

- Når f.eks. det franske hangarskib Charles de Gaulle sejler verden rundt, kan der være specifikke opgaver, som danske fregatter kan løse som en del af følgestyrken. Det ligger der muligheder i, vurderer Nicolas Veicherts.

Flyvevåbnet er i fuld gang med at indføre de franske jord-til-luft-systemer MICA/VL og SAMP/T. Hertil kommer strategisk lufttankning af F35-kampfly, og endelig bidrager Frankrig med strategisk transport i NATO med det militære transportfly Airbus A400M Atlas. Det har en betydelig større kapacitet end vores Hercules-fly.

På det landmilitære område er Danmarks indsats koncentreret i Letland, mens den franske er i Estland, men der er løbende samarbejde i det små.

- Franske kadetter kommer her på Hærens Officers-skole på kortere ophold. Franske bjergtropper træner ikke kun i Alperne og Pyrenæerne, men også i Grønland. Her træner de franske flyvevåben også combat survival for deres piloter, oplyser brigadegeneralen.

Prøveaffyring af SAMP/T

Et centralt emne i interviewet er, at det er det italiensk-franske konsortium Eurosam, der skal levere en del af de kommende danske jordbaserede luftforsvarssystemer. Det er de langtrækkende systemer SAMP/T NG – i Danmark til daglig blot kaldet SAMP/T.

”

Med den nye
sikkerhedspolitiske
situation er det oplagt, at
Frankrigs forsvarsindustri
fylder mere i Europa.
Både som leverandør og i
et strategisk perspektiv.
Derfor betyder det meget for
Frankrig, at Danmark har
købt SAMP/T som det første
europæiske land.

Nicolas Veicherts, brigadegeneral,
forsvarsattaché i Paris

Nicolas T. Veicherts

Født 1964 på Frederiksberg
Student fra Øregård Gymnasium

Fra 2023: Forsvarsattaché i Paris

2016-23: Chef for Hærens Officersskole – afbrudt
af et år (2021-22) som chef for Special Programs,
NATO's Mission i Irak

2012-16: Chef for Sprogofficersskolen

2010-12: Forsvarsattaché i Islamabad, Pakistan

2007-10: Institut for Strategi, Forsvarsakademiet

2006-07: Chef for Operations- og
Planlægningsafdelingen i det tyske Provincial
Reconstruction Team (PRT) under ISAF-styrken,
Feyzabad i Afghanistan

2004-06: Militærrådgiver, Dansk Institut for
Internationale Studier (DIIS)

2002-04: Generalstabskursus, Forsvarsakademiet

2001: Adjudant, Hærens Materielkommando

1992: Uddannelse fra Hærens Officersskole.
Derefter normalt advancement i linjen i
Gardehusarregimentet (GHR) 1992-2001 inkl.
udsendelser til Stabilization Force (SFOR) i
Bosnien-Hercegovina, hold 3 og 10

1986: Konstabelev og senere sergent ved GHR.

Nicolas Veicherts var netop blevet forsvarsat-
taché i Paris, da Eurosam blev et af de firmaer, der
af Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbssty-
relse (FMI) blev inviteret til at give tilbud. Konkur-
renten var det legendariske MIM-104 Patriot-sy-
stem produceret af Raytheon i USA.

- Med hensyn til SAMP/T blev jeg inviteret til at
overvære en prøveaffyring. Det var kort efter, at
jeg var tiltrådt, og den fandt sted på et øvelsester-
ræn ved Biscarosse på Bordeaux-egnen, beretter
forsvarsattachéen.

- Efter prøveaffyringen sendte jeg en rapport til
Forsvarsministeriet. Hvordan virker missilerne?
Hvad kan de? Og hvor mange soldater skal der bru-
ges? Jeg vurderede blandt andet, at der ville være
en organisatorisk fordel, fordi flere opgaver ville
kunne håndteres af værnepligtige.

Veicherts understreger, at det var en foreløbig
vurdering. Alle dele af det franske tilbud blev
derefter gennemgået og analyseret af FMI – og
selvfølgelig politisk besluttet.

- Jeg vil tro, at det i den nuværende situation
også har haft stor betydning, at systemet kan leve-
res relativt hurtigt – inden 2030, vurderer han.

Et omfattende program er i gang for at uddanne
officerer og befalingsmænd til SAMP/T. Danske
soldater bliver løbende sendt til Frankrig, og
franske soldater og materiel kommer til Danmark,
blandt andet til den genåbnede Flyvestation Skal-
strup.

Oplagt at købe fransk

Anskaffelsen passer perfekt til mottoet, at 'Europa
skal kunne mere selv'.

- Hvis vi skal se på de store historiske linjer, har
Frankrig en meget stor forsvarsindustri, som – ud
over at forsyne det franske forsvar – har solgt me-
get uden for Europa. Med den nye sikkerhedspoliti-
ske situation er det oplagt, at Frankrigs forsvarsin-
dustri fylder mere i Europa. Både som leverandør
og i et strategisk perspektiv. Derfor betyder det
meget for Frankrig, at Danmark har købt SAMP/T
som det første europæiske land, bemærker Nicolas
T. Veicherts.

- Forløbet åbner også for fremtidige køb de to
lande imellem. Rent praktisk i form af vores krav
til Frankrig om at købe dansk, når vi køber fransk,
men også i kraft af de samarbejder og forbindelser
et så stort køb skaber mellem vores to lande. Og
så binder det os tættere sammen i Europa, hvilket
jo i stadig højere grad dominerer den europæiske
sikkerhedsdagsorden. ■

Bruger du dine fordele i Tryg gennem HOD?

Er du medlem af HOD, har du adgang til en særlig
fordelagtig forsikringsaftale hos Tryg.

Læs mere ved at scanne QR koden,
eller ring 70 33 25 25

Det handler om at være

Keir Giles: Europas bonsai-styrker vil snart stå alene over for et krigsparat Rusland

I sin seneste bog advarer Keir Giles om, at europæerne må stå på egne ben og selv afskrække Rusland fra at splintre NATO og genbesætte det russiske "moderland".

TEKST ANDERS HØJER RØMELING

VLADIMIR PUTINS MOTIVATION KAN KOGES NED TIL ÉN SÆTNING: Styret i Kreml accepterer ikke Ruslands nuværende grænser, og landets geografiske omfang skal, om nødvendigt med magt, føres tilbage til præsidentens forståelse af "Moderlandet", som omfatter Ukraine, Belarus, de baltiske lande, Polen, Finland og tidligere områder i Centralasien.

Det var den logik, der i 2022 førte til fuldskalainvasionen af Ukraine. Og hvis Putins styre ikke afskrækkes, vil samme logik inden længe føre til en ny krig mod de europæiske stater.

Det er advarslen fra den britiske ruslandsekspert Keir Giles fra tænketanken Chatham House i London. I hans øjne er Ruslands fremtidige krigsintentioner tydelige, og trods de enorme tabstal i Ukraine, der angiveligt ligger langt over en million døde og sårede, er landet i fuld gang med at producere våben og materiel og hverve endnu flere soldater til den næste krig med Vesten. Som han skriver i sin seneste bog, 'Who Will Defend Europe', vil Rusland forblive en trussel mod Europa, indtil landets imperiale ambitioner lider et alvorligt knæk.

"Bomb det fladt"

Den mest oplagte måde at bremse Kremls ambitioner er ved at påføre Rusland et så smerteligt nederlag som muligt i Ukraine. Jo større en blodtud, desto større er chancen for, at stormagten trækker sig tilbage. Men en russisk tilbagetrækning vil kun gælde for en stund, eftersom krigsideologien lever i bedste velgående i de russiske magtcirkler og samfund.

Over en Zoom-forbindelse fra England forklarer Keir Giles til 'Officeren', at den endelige kur mod Ruslands imperialism skal findes i et totalt nederlag. Den kontroversielle konklusion baserer han ikke kun på sin 30 års

erfaring med at analysere og rådgive vestlige regeringer om russisk udenrigs- og sikkerhedspolitik, men på sine møder med nogle af Ruslands ledende embedsfolk:

- En højtstående russisk diplomat fortalte engang ved en lukket forsamling, at den eneste måde at imødegå Ruslands idé om, at landet skal angribe sine naboer, og at russisk militarisme er vejen frem, er at føre total krig mod det, bombe det fladt, besætte det i generationer og fuldstændig ændre dets uddannelsessystem, sociale struktur, forfatning og så videre. Tredive år senere vil du have et land, der ikke længere ønsker at invadere sine naboer.

Han tilføjer:

- Desværre er det optimale scenarie, hvor Rusland fuldstændigt afskrækkes fra at føre sine imperialistiske generobringskrige, så langt fra europæisk politisk tænkning, at det er helt uden for skalaen. Derfor taler jeg i min bog om, hvad Europa i mere begrænset omfang kan opnå, hvis europæerne faktisk tog problemet alvorligt.

Bonsai-styrker

Den britiske ekspert kritiserer Europas store lande for at reagere for trægt, både i forhold til at støtte Ukraines eksistenskamp og i forhold til at opbygge en egentlig kampkraft. Tal fra december sidste år fra Kiel-Instituttet, der holder øje med de europæiske donationer til Ukraine, viser, at både pengestrømme og de militære midler er tyndet ud siden i sommer.

Selvom forsvarsbudgetterne vokser, er europæernes oprustning også udfordret. Flere lande befinder sig fortsat i en rekrutteringskrise som eksempelvis Tyskland, der mister hver fjerde nye rekrut efter kun seks måneder, eller Belgien, hvor hele 44 procent af de nye rekrutter siger farvel inden for det første år. Og så er der de europæiske lande, hvor rekrutteringskrisen går hånd i hånd med fort-

satte besparelser, også efter Ruslands invasion. Blandt de værste finder man Keir Giles' hjemland, fortæller han.

- Storbritannien ledes i øjeblikket af en af de værste regeringer i Europa i forhold til at benægte truslen fra Rusland, og hvad det kræver at håndtere den.

I sin bog skriver han, at skiftende regeringer ganske vist har vedligeholdt rigets styrker, ubåde, hangarskibe og atomvåben, men kun med det yderste af neglene. For siden Brexit og Corona-pandemien har Storbritannien befundet sig i en økonomisk krise, og offentlige besparelser har ramt forsvaret hårdt. I dag råder landet derfor over, hvad Keir Giles, omtaler som "bonsai-styrker", der ligner reelle styrker og kapaciteter, men er så nedbarberede, at de vil knække som kviste i en længerevarende konfrontation.

Storbritannien er ikke længere den mini-supermagt, som omverdenen og briterne historiske set har betragtet sig selv som. Dette er en vigtig pointe for de nordeuropæiske og baltiske lande, som sammen med Storbritannien indgår i Joint Expeditionary Force, også kendt som JEF.

- Selvom Storbritannien er rammenation for JEF, så accelererer man baglæns i højt tempo i forhold til investeringer af forsvaret - modsat af, hvad mange andre lande i Europa gør.

Tyngdepunktet flytter mod øst

I den anden ende af skalaen nævner han Polen og Finland, der i årevis har set truslen fra øst vokse sig større. Faktisk er Europas militære tyngdepunkt ved at flytte sig mod de lande, der grænser op til Rusland, og som kan stille med et modsvar, vurderer han:

- Europa har brug for en ny lederfigur inden for koalitionen af ligesindede lande, som er fast besluttet på at modstå den russiske trussel, og derfor peger jeg i min bog

på Polen og Finland som lande, der tager deres forsvar alvorligt og investerer ordentligt i det.

- Mine kolleger og jeg har diskuteret dette spørgsmål med folk fra det polske udenrigsministerium og forsvarsministerium. Der er en vis tilbageholdenhed, fordi de er usikre på, hvordan man trækker andre lande med sig - lande, som tidligere så sig selv som de ledende figurer i Europa. Men det er afgørende for kontinentets fremtid.

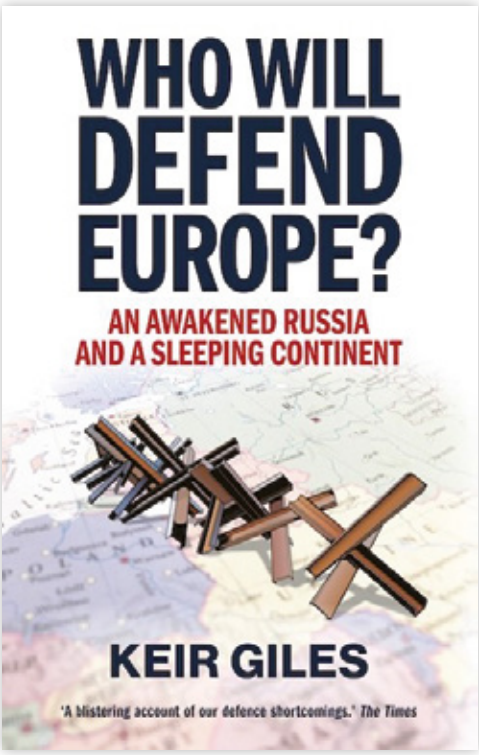
Rusland kan afskrækkes

Det er en kliché at påstå, at international politik forskyder sig i disse år. Interviewet med Keir Giles finder sted kort før nytår og dermed inden den seneste runde forsørgforhandlinger mellem Ukraine og Rusland, og inden Trump med sine Grønlands-trusler har drevet den måske alvorligste kile ind i NATO og det transatlantiske samarbejde.

Trump-administrationen kritiserer europæerne for at være for svage, og europæerne ryster på hovedet af et USA, der kaster værdier og historie ud med badevandet.

Bruddet er i gang, og en ny erkendelse lader til at tage form: Europa må garantere kontinentets sikkerhed og sætte hårdt mod hårdt over for Ruslands tiltagende hybridkrigsførelse - og i yderste konsekvens et væbnet angreb. Undervejs må man gøre op med et selvskabt narrativ om den utilregnelige nabo i øst:

- Vesten er mentalt lammet og ligger under for en forestilling om, at Rusland er for stærk, for voldelig og for irrationel en aktør til at kunne afskrækkes. Det er en selvpfyldende profeti. Koalitionen af lande bag Ukraine anført af USA konkluderede i årene mellem 2021 og 2023, at Rusland ikke kunne - og derfor ikke burde - blive direkte udfordret af Vesten. Det ville simpelthen være for farligt, mente Biden-regeringen.

I sin seneste bog, 'Who Will Defend Europe? - An Awakened Russia and a Sleeping Continent', advarer han om, at Putins regime trods de voldsomme kampe i Ukraine forbereder sig på en ny krig på europæisk jord.

”Desværre er det optimale scenarie, hvor Rusland fuldstændigt afskrækkes fra at føre sine imperialistiske generobringskrige, så langt fra europæisk politisk tænkning, at det er helt uden for skalaen. Derfor taler jeg i min bog om, hvad Europa i mere begrænset omfang kan opnå, hvis europæerne faktisk tog problemet alvorligt.

Keir Giles

Keir Giles er senior fellow ved Chatham House's Russia and Eurasia Programme og leder derudover Conflict Studies Research Centre. Han har i en årrække rådgivet NATO og vestlige regeringer samt kommenteret på Ruslands udenrigspolitik.

- Nu befinder vi os i en situation, hvor det er langt vanskeligere at påføre Rusland et nederlag. Alligevel viser Ukraine dag efter dag, at det er muligt at skade Rusland, uden at det fører til katastrofale konsekvenser.

Men russisk aggression kan holdes i skak, siger han, også uden at det nødvendigvis fører til dommedag. Han nævner Tyrkiet, der i 2015 nedskød et russisk jagerfly, efter at piloten trods advarsler overskred tyrkisk luftrum. Og i 2018, hvor USA bombede hundredvis af Wagner-lejesoldater udstationeret i Syrien, efter de havde angrebet amerikansk-støttede militser. Ingen af episoderne førte til nye konfrontationer.

Kun et angreb kan vække Europa

Officeren spørger, hvad der for alvor kan vække befolkningerne vest for Warszawa; "det slumrende kontinent", som han kalder Europa i undertitlen til sin bog?

- Det eneste, der vil kunne fokusere europæernes politiske mentalitet, vil være en form for katastrofe, der koster flere hundrede menneskeliv og ikke efterlader nogen tvivl om Ruslands skyld. Det skulle være en katastrofe, som heller ikke offeret selv ville kunne omtale som andet end en åbenlys fjendtlig handling.

Ifølge Keir Giles er den opgave blevet langt lettere som følge af USA's klare manglende interesse for Europas sikkerhed. Men Rusland vil stadig ikke tage initiativ, før man er fuldstændig overbevist om, at amerikanerne er ude af billedet.

- Ruslands ultimative mål er at ødelægge NATO-alliancen, så landet kan have større tillid til, at det kan tackle sine ofre et efter et uden risiko for, at store allierede kommer dem til undsætning. I den henseende kan USA's vilje til at starte konflikter internt i alliancen, der risikerer at lede til et sammenbrud, være den største gave til Kreml. ■

Om Keir Giles

Keir Giles er senior fellow ved Chatham House's Russia and Eurasia Programme og leder derudover Conflict Studies Research Centre. Han har i en årrække rådgivet NATO og vestlige regeringer samt kommenteret på Ruslands udenrigspolitik.

I sin seneste bog, 'Who Will Defend Europe? – An Awakened Russia and a Sleeping Continent', advarer han om, at Putins regime trods de voldsomme kampe i Ukraine forbereder sig på en ny krig på europæisk jord.

FLEXTID I FORSVARET

I 2024 BLEV HOD GJORT OPMÆRKSOM PÅ, at man i departementet kørte med flextid for ansatte officerer.

Grundlæggende mener HOD ikke, at der er hverken behov eller grundlag for at indføre flextid for hverken tjenestemandsansatte- eller overenskomstansatte officerer. Derfor gjorde HOD indsigelse mod forvaltningen, fordi de vilkår, der allerede er via de gældende regler for begge ansættelsestyper, giver rig mulighed for at forvalte arbejdstiden, så der er fleksible muligheder for at tilrettelægge tjenesten.

Sagen endte med, at departementet ikke kunne fremvise gyldigt grundlag for en flextidsaftale, hvorfor forholdet blev sat til ophør, og medarbejdere, som havde timer til gode, blev honoreret.

Under sagen blev det af arbejdsgiver tilkendegivet, at der kunne være flere steder, hvor man anvender flextid – med baggrund i dette skal det indskræpes, at HOD ikke har accepteret anvendelse af flextid for hverken tjenestemand- eller overenskomstansatte officerer.

Konsulent Steen Gøtsche

OFFICEREN

Nr. 1/2026, 35. årgang
ISSN: 2445-5326
Fagbladet Officeren er udgivet af Hovedorganisationen af Officerer i Danmark (HOD) Borupvang 2B, 2. tv DK-2750 Ballerup Tlf. +45 3315 0233 Fax: +45 3314 4626 www.hod.dk Facebook: Hovedorganisationen af Officerer i Danmark

Ansvarshavende redaktør:
Oberstløjtnant Niels Tønning +45 2237 3966 niels@hod.dk

Redaktør:
Pressechef Vickie Lind +45 5159 0742 vickie@hod.dk

Grafisk design:
ThinkCreative

Tryk: Jørn Thomsen Elbo A/S

Annoncer:
Ocean Design ApS Dragstrupvej 12, Dragstrup 3250 Gilleleje Annoncechef Casper Aistrup cha@oceanmedia.dk +45 3154 0300

Annoncepriser:
1/1 side: kr. 9.450
1/2 side: kr. 5.850
1/4 side: kr. 3.500
1/8 side: kr. 2.350
Priserne er inkl. 4 farver.

Redaktionen forbeholder sig ret til at afvise annoncer, der strider mod bladets tone og ånd.

Deadline for indlæg og annoncer:
Blad nr. 2/2026: 9. marts
Som udkommer: 17. april
Blad nr. 3/2026: 11. maj
Som udkommer: 12. juni

Abonnement: 828,- kr. pr. år.

Redaktion afsluttet den 3. februar 2026.

Kontrolleret oplag: 5.122 i perioden 1. juli 2017 – 30. juni 2018

Fagbladet Officeren er via trykkeriet Jørn Thomsen Elbo A/S certificeret efter følgende internationale standarder: ISO 14001 miljøcertificering, ISO 9001 kvalitetscertificering, FSC-certificering og SvaneMærket. Magasinet er trykt på miljørigtig papir med vegetabiliske farver.

6

- Jo mere man stiger i graderne, jo mere er man nødt til at lede gennem andre. Man må erkende, at nu kan man ikke længere udelukkende selv levere de resultater, der forventes.

Jette Albinus,
generalmajor

Læs: Den gode leder